Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102944

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Умерова Ава Кадріївна
2. Umerova Ava Kadriivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 101

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-12-2021

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Біологія). Середня освіта (Хімія)

Місце роботи здобувача: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 18.053.016

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.35.25

Тема дисертації:

1. Наземні мікромолюски антропогенно трансформованих екосистем: вплив рекультивації та рекреації

2. The terrestrial micromollusc of anthropogenically transformed ecosystems: the impact of the reclamation and the recreation

Реферат:

1. Природні ресурси є одним із найважливіших джерел, від яких залежить існування людства. Проблема раціонального використання природних ресурсів завжди була та залишається нині надзвичайно важливою, особливо для промислових регіонів України. З огляду на науково-технічний прогрес, стрімкий соціально-економічний підйом, індустріальну експансію, урбанізацію та збільшення чисельності населення, рівень використання ресурсів, зокрема мінеральних, безупинно зростає. Мета дисертаційної роботи полягає в оцінці організації екологічних ніш наземних мікромолюсків під впливом рекультивації та рекреації. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше досліджено та визначено роль впливу едафічних

чинників (електропровідність, твердість та агрегатний склад) та значення рослинного покриву на просторову організацію екологічної ніші наземних мікромолюсків у антропогенно трансформованих екосистемах; визначено особливість екологічної ніші мікромолюсків на техноземах; подальший розвиток отримала теорія екологічної ніші Хатчінсона та методи їх кількісної оцінки в еколого-географічному просторі; вивчено роль просторового розподілу агрегатних фракцій техноземів як маркера екологічної ніші мікромолюсків; доведено роль рекреації в якості фактора просторового розподілу угруповань мікромолюсків в умовах міського ландшафту; оцінено просторову мінливість угруповань наземних мікромолюсків в умовах урбанізованого середовища. Екологічна ніша Vallonia pulchella представлена інтегральними змінними – віссю маргінальності та спеціалізації, які є фундаментом для побудови карти просторової варіації індексу переважання місцеперебувань (HSI). Встановлено, що осі маргінальності та спеціалізації екологічної ніші V.pulchella, які проєктуються в просторі агрегатних фракцій ґрунту, суттєво відрізняються від випадкової альтернативи. Маргінальність екологічної ніші мікромолюска корелює з показником твердості ґрунту від 0-5 до 20-25 см, а за фітоіндикаційним оцінюванням визначається змінністю вологості й аерації. Спеціалізація V.pulchella корелює з твердістю ґрунту в діапазоні 25-35 см, вмістом азоту та режимом кислотності. На основі аналізу розрахованих варіограм і, побудованих на їх основі карт просторової мінливості агрегатних фракцій, встановлено, що в техноземах переважають агрономічно цінні агрегати. Інформація про агрегатний склад техноземів може ефективно застосовуватись при організації сільськогосподарського процесу для пошуку найбільш раціональних способів управління рекультивованими землями.

2. The natural resources are one of the most important sources, the existence of humanity depends on them. The problem of rational use of natural resources has always been and remains extremely important, especially for industrial regions of Ukraine. Due to scientific and technological progress, rapid socio-economic raising, the industrial expansion, the growing of the urbanization and the increase of the number of the population, the level of the use resources, including minerals, is constantly increasing. The purpose of the dissertation work is to assess the organization of the ecological niches of the terrestrial micromollusc under the influence of the reclamation and the recreation. The scientific novelty of the obtained results consists in that the role of edaphic factors (electrical conductivity, soil penetration resistance and aggregate composition) and the meaning of the vegetation on the spatial organization of the ecological niche of terrestrial micromollusc in anthropogenically transformed ecosystems has been researched firstly; the peculiarity of the ecological niche of micromollusc on technozems has been determined; Hutchinson's theory of ecological niche and the methods of their quantitative estimation in ecological-geographical space have further development; the role of the spatial distribution of the aggregate fractions of technozems as the marker of the ecological niche of micromollusc has been researched; the role of recreation as the factor of the spatial distribution of the grouping of micromollusc in the conditions of urban landscape has been proved; the spatial variability of the grouping of the terrestrial micromollusk in the conditions of the urbanized environment has been estimated. The ecological niche of Vallonia pulchella has been represented with the integral changes, such as the axis of marginality and specialization, which are the foundation for the building of the map of the spatial variation of the index of predominance of the location (HSI). It has been installed that the axes of marginality and specialization of the ecological niche of V.pulchella, which are projected in the space of the aggregate fractions of soil, differ significantly from the random alternative. The marginality of the ecological niche of micromollusc correlates with the indicators of the soil penetration resistance from 0-5 to 20-25 cm, and according to phytoindication estimation they are determined with the variability of humidity and aeration. Specialization of V.pulchella correlates with the indicators of the soil penetration resistance in the range of 25-35 cm, nitrogen content and the regime of acidity of soil. Based on the analysis of the calculated variograms and the maps of spatial variability of aggregate fractions which are built on their basis, it has been installed that agronomically valuable aggregates predominate in technozems. The information about the aggregate composition of technoszems can be used effectively in the organization of the agricultural process to find the most rational ways of the management of the reclaimed land.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жуков Олександр Вікторович
2. Zhukov Oleksandr Viktorovych

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маркіна Тетяна Юріївна
2. Markina Tetiana Yuriivna

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крамаренко Сергій Сергійович

2. Kramarenko Sergey Sergeyevich

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Халіман Ігор Олексійович

2. Khaliman Ihor Alekseevich

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мальцева Ірина Андріївна

2. Maltseva Irina Andriivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Кошелєв Василь Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кошелєв Василь Олександрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.